

Náš světový potravinový systém je hlavní hnací silou ztráty biologické rozmanitosti

Tisková zpráva
3. 2. 2021

Nová zpráva Chatham House zveřejněná dnes ve spolupráci s UNEP a Compassion in World Farming požaduje naléhavou reformu našeho potravinového systému.

- Zpráva zdůrazňuje, že celosvětový potravinový systém je hlavní hnací silou ztráty biologické rozmanitosti.
- Ztráta biodiverzity se bude nadále zrychlovat, pokud nezměníme způsob výroby potravin. Další ničení ekosystémů a přírodních stanovišť bude ohrožovat naši schopnost zachování lidské populace.
- Nová zpráva požaduje naléhavou reformu potravinových systémů a navrhuje tři vzájemně provázaná opatření: změnu globálních stravovacích návyků, vyčlenění území pro přírodu a její ochranu a zemědělství, které je šetrnější k přírodě a podporuje biologickou rozmanitost.
- Politici jsou vyzváni, aby zaujali celostní přístup při hodnocení dopadů potravinového systému, vytvořili globální pokyny pro transformaci a převedli je v cíle na úrovni jednotlivých států.

Londýn, 3. února 2021 – Dopady potravinového systému na ztrátu biodiverzity – nová zpráva Chatham House, podpořená Programem OSN pro životní prostředí (UNEP) a Compassion in World Farming, popisuje, jaká opatření jsou nezbytná pro transformaci potravinového systému na podporu biologické rozmanitosti. Dále doporučuje, aby reforma potravinového systému byla součástí politických jednání na vysoké úrovni v nadcházejícím „Super roce OSN pro přírodu“ (UN ‘Super Year’ for Nature).

Potravinový systém je primární hnací silou ztráty biologické rozmanitosti, přičemž samotné zemědělství je hrozbou pro 24 000 z 28 000 (86 %) druhů ohrožených vyhynutím. Rychlost vymírání druhů je dnes nejvyšší za posledních 10 milionů let.

Intenzivní zemědělská produkce degraduje ekosystémy a půdu, čímž snižuje její výrobní kapacitu a vynucuje ještě intenzivnější produkci potravin, aby udržela krok s poptávkou. Tento tlak ještě zvyšuje rostoucí celosvětová konzumace levnějších kalorií a potravin náročných na zdroje.

Náš potravinový systém byl v průběhu posledních desetiletí formován v rámci paradigmatu „levnějších potravin“ s cílem produkovat stále více potravin za stále nižší ceny s využitím zdrojů, jako jsou hnojiva, pesticidy, energie, půda a voda. Toto paradigma vede do začarovaného kruhu: nižší

náklady na výrobu potravin vytvářejí větší poptávku po potravinách, které se musí vyrábět za ještě nižší náklady pomocí intenzifikace a dalšího záboru půdy.

Dopady vyšší produkce potravin za nižší náklady se neomezují pouze na biologickou rozmanitost. Globální potravinový systém je také významnou hnací silou změny klimatu a představuje přibližně 30 % celkových emisí vyprodukovaných člověkem.

Podle nové zprávy je reforma potravinového systému naléhavou záležitostí a měla by se zaměřit na tři vzájemně propojená opatření:

Za prvé: **Globální stravovací návyky se musí proměnit ve stravování, které bude víc založené na rostlinných potravinách**, zejména kvůli nepřiměřenému dopadu chovu hospodářských zvířat na biodiverzitu, využívání půdy a životní prostředí. Takový posun, spojený se snížením plýtvání potravinami, by omezil nároky a tlak na životní prostředí a půdu, prospěl by zdraví populací na celém světě a pomohl by snížit riziko vzniku pandemií.

Za druhé: **Větší území musí být chráněna a vyhrazena pro přírodu**. Ochrana země před přeměnou či zneužíváním je nejefektivnějším způsobem zachování biodiverzity, a tudíž je třeba vyhýbat se konverzi pozemků na zemědělské využití. K ochraně stávajících přírodních ekosystémů a obnově těch poškozených či zničených je nezbytná změna stravovacích návyků lidí.

Za třetí: **Musíme zemědělsky hospodařit způsobem, který je ohleduplnější k přírodě, více podporuje biodiverzitu, omezuje používání vstupních zdrojů** a nahrazuje monokultury zemědělskými praktikami s využitím polykultur.

Změnit stravovací návyky je tedy nezbytné, abychom mohli navrátit půdu přírodě a umožnit široké zavedení zemědělské praxe šetrné k přírodě bez zvyšování tlaku na přeměnu přírodních území na zemědělskou půdu. Čím více pokročíme v naplňování prvního opatření v podobě změny jídelníčku, tím více prostoru se vytvoří pro druhý a třetí krok.

Závěry a doporučení nové zprávy Chatham House byly dnes představeny během online konference, na které vystoupili řečníci z UNEP, Chatham House, Compassion in World Farming a také Jane Goodall, PhD., DBE., zakladatelka Jane Goodall Institutu a Posel míru OSN. Následovala inspirativní panelová diskuse s Louise Mabulo, šéfkuchařkou a ekoložkou z Filipín, která získala ocenění OSN Young Champion of the Earth a Lanou Weidgenant, místopředsedkyní programu Přechod ke vzorcům udržitelné spotřeby na Summitu OSN o potravinových systémech a zástupkyní ředitele organizace Zero Hour International.

Susan Gardner, ředitelka Sekce ekosystémů v UNEP, uvedla: *„Náš současný potravinový systém je obousečná zbraň utvářená desetiletími paradigmatu „levnějších potravin“, zaměřeném na produkci více potravin rychle a levně bez ohledu na skryté dopady na biologickou rozmanitost a její služby podporující život - a také na naše vlastní zdraví. Reforma způsobu, jakým vyrábíme a konzumujeme potraviny, je naléhavou prioritou. Musíme změnit globální stravovací vzorce, chránit a vyčlenit půdu pro přírodu a na farmách hospodařit způsobem, který je šetrnější k přírodě a podporuje biologickou rozmanitost.“*

Profesor Tim Benton, ředitel Výzkumu rizik a ředitel Programu pro energie, životní prostředí a zdroje v Chatham House, řekl: *„Největší hrozby pro biologickou rozmanitost vyplývají z vykořisťovatelského způsobu využívání půdy - přeměny přírodních stanovišť kvůli zemědělství a intenzivní obhospodařování půdy. To vše je poháněno ekonomickou poptávkou po produkci stále více kaloricky bohatých, ale nutričně chudých potravin ze stále menšího počtu komodit pěstovaných ve velkém*

měřítku. Tyto komodity podpirají nehospodárný potravinový systém, který nás nedokáže vyživovat, podkopává biologickou rozmanitost a pohání změnu klimatu. “

Philip Lyubery, globální ředitel Compassion in World Farming, uvedl: „V době, kdy tak velká část světa pokračuje v boji proti pandemii Covid-19, nebylo nikdy očividnější, že prosperita lidí a zvířat, volně žijících i hospodářských, je vzájemně propojená. Jak ukazuje tato nová zpráva, budoucnost lidstva závisí na tom, abychom žili v souladu s přírodou. Musíme s ní spolupracovat, ne proti ní bojovat. Nikdy nebylo tak příhodné si uvědomit, že chránit lidi znamená chránit také zvířata. Zemědělství budoucnosti proto musí být šetrné k přírodě a založené na regenerativních metodách. Naše strava se musí stát zdravější a udržitelnější a pocházet více z rostlinných zdrojů. Bez ukončení průmyslových velkochovů nám hrozí, že nebudeme mít vůbec žádnou budoucnost.“

Jane Goodall, PhD., DBE, zakladatelka Jane Goodall Institutu a Posel míru OSN, uvedla: „Intenzivní chov miliard zvířat na celém světě vážně poškozují životní prostředí, zapříčiňuje ztrátu biologické rozmanitosti a produkuje obrovské emise skleníkových plynů, které urychlují globální oteplování. Nehumánní podmínky velkochovů přeplněných zvířaty způsobují těmto vnímavým bytostem nesmírné utrpení, ale umožňují také přenos patogenů ze zvířete na člověka, a tím zvyšují riziko vzniku nových zoonotických chorob. Z etických důvodů by měly být ukončeny co nejdříve.“

---- Konec ----

Poznámky pro editory:

[UNEP](#) (Program OSN pro životní prostředí) je přední světová autorita v oblasti životního prostředí. Poskytuje vedení a podporuje partnerství v oblasti péče o životní prostředí pomocí inspirace, osvěty a hledání způsobů, jak mohou státy zvyšovat životní úroveň svých obyvatel bez ohrožení života budoucích generací.

Pro více informací prosím kontaktujte:

Keishamaza Rukikaire, vedoucí pro zpravodajství a média, UNEP: rukikaire@un.org

[Chatham House](#) byl založen v roce 1920 jako přední světový nezávislý politický institut se sídlem v Londýně. Jeho posláním je pomáhat vládám a společnostem budovat udržitelně bezpečný, prosperující a spravedlivý svět.

Zapojuje vlády, soukromý sektor, občanskou společnost a své členy do otevřené debaty a diskusí o nejvýznamnějších oblastech vývoje mezinárodních záležitostí. Jejich výzkumné a politické iniciativy zahrnují důkladnou analýzu klíčových globálních, regionálních a národních výzev a příležitostí.

V politických otázkách nezaujímá institucionální postoje.

Pro více informací prosím kontaktujte:

pressoffice@chathamhouse.org

[Compassion in World Farming](#) (CIWF) byl založen v roce 1967 britským chovatelem dojníc, který byl znepokojen rozvojem průmyslových velkochovů. Dnes je CIWF přední mezinárodní organizace na ochranu hospodářských zvířat, odhodlaná ukončit průmyslové velkochovy a docílit humánního

a udržitelného způsobu výroby potravin. Ústředí má ve Spojeném království a kanceláře po celé Evropě, v USA, Číně a Jižní Africe.

Pro více informací prosím kontaktujte:

Romanu Šonkovou, zástupkyni CIWF v ČR: Romana.Sonkova@ciwf.org